21.10.2021

Vero-osasto

Vastine lausuntoihin HE 143/2021

STM ja THL tukivat esitystä. Lisäksi THL katsoo, että tupakkateollisuudelta perittäviä maksuja tulisi kehittää kokonaisvaltaiseksi rahoitusmalliksi, jolla resursoidaan tupakkalain tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavaa työtä ja tutkimusta. Tupakkaveron tuottoja voitaisiin niin ikään käyttää osaksi tällaista rahoitusmallia. Verohallinto piti kuumennettavien tuotteiden veroluokan lisäämistä perusteltuna ja totesi, ettei sillä ole muuten huomautettavaa ehdotuksiin. Tulli oli yhtä mieltä esityksen arvioista matkustajatuontia, salakuljetusta ja väärennettyjä tuotteita koskien ja piti tärkeänä, että seuraavien kahden vuoden aikana toteutettavien tupakkaveron korotusten vaikutuksia verokertymään, matkustajatuontiin sekä laittomiin markkinoihin seurataan tarkasti. Veronmaksajain Keskusliitto piti esityksen painotuksia perusteltuina, mutta huomautti, että esityksessä veronkorotuksen suuruusluokka ylittää sen, mitä hallitusohjelmassa on linjatun, kun huomioidaan hallituskauden aiemmat korotukset.

Philip Morris Finland Oy:n mielestä kuumennettavat tupakkatuotteet ja sähkösavukkeet ovat vaihtoehtoja poltettaville tupakkatuotteille, ja niillä voidaan vähentää yksilön riskiä ja koko väestölle aiheutuvaa haittaa. Lainsäädännöllä pitäisi määrittää normit vähäisemmän haitan arvioimiseksi. Vähemmän haitallisten tuotteiden valmisteveron pitäisi olla savukkeiden valmisteveroa alhaisempi ja aina matalampi kuin minkään poltettavan tupakkatuotteen.

Päivittäistavarakauppa ry piti mahdollisena sitä, etteivät valtion tupakkaverotulot kasva esityksessä esitetyllä tavalla salakuljetuksen ja matkustajatuonnin kasvun takia ja korosti, että kaupan toimijoiden kannalta esitetty malli, jossa korotuksia tehdään puolivuosittain, aiheuttaa merkittävää hallinnollista taakkaa, kun aikaa vievä hinnoitteluprosessi ja tietojärjestelmämuutokset joudutaan toteuttamaan useita kertoja kahden vuoden aikana. Päivittäistavarakauppa ry myös esitti, että tupakkatuotteiden valmisteverojen maksaminen muutettaisiin reaaliaikaiseksi. Verot tulisi maksaa/olla maksettu sen hetken verorakenteen mukaan, jolloin ne toimitetaan kaupan verollisen varastoon.

Vero-osasto toteaa vastineenaan seuraavaa:

Eräässä lausunnossa ollut esitys tupakkaverotulojen suorasta käyttämisestä tupakkalain tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavaa työn ja tutkimuksen resursointiin ei ole kannatettavaa, sillä verotulot ovat lähtökohtaisesti yleiskatteellisia. Yleisesti julkisen talouden hoitaminen ja julkisten menojen kohdentaminen on toteuttavissa mahdollisimman tehokkaasti ja läpinäkyvästi, kun valtion tuloja ja menoja voidaan vertailla ilman ennalta sidottuja korvamerkintöjä. Veroiksi luettavien tulojen korvamerkintä tiettyihin menoihin on finanssipolitiikan kannalta ongelmallista, koska tällöin verorasituksen kautta kerättyjen tulojen tehokas kohdentaminen heikkenee. Korvamerkitty tulo joko kaventaa muun verotuksen liikkumatilaa tai vaihtoehtoisesti nostaa veroastetta, millä on epäedullisia kannustinvaikutuksia talouteen. Yleiskatteellisuus turvaa sen, että tupakkalain tavoitteeseen tarvittava työ ja tutkimus kilpailevat rajallisista resursseista yhdenvertaisesti muiden valtion talousarvion menotarpeiden kanssa. Tämä on julkisten varojen tehokkaan kohdentamisen kannalta keskeinen näkökohta. Tupakkalain tavoitteeseen tarvittavan työn ja tutkimuksen sitominen osaksi tupakkaveron tuottoon kasvattaisi rahoitukseen liittyvää vaihtelua ja heikentäisi siten rahoituksen suunnitelmallisuutta.

Eräässä lausunnossa olleeseen ehdotukseen siitä, että tupakkatuotteiden veron pitäisi perustua riskiprofiiliin, ja kuumennettavien tupakkatuotteiden ja sähkösavukkeiden valmistevero tulisi olla savukkeita matalampi on todettava, että esityksessä ei määritetä riskiprofiileja tai normeja vähäisemmän haita arvioimiseksi, mutta vaikka

kyseisten tuotteiden vero on esityksessä kansainvälisesti tarkasteltuna korkea, se on kuitenkin merkittävästi kevyempi kuin savukkeiden vero.

Eräässä lausunnossa olleeseen ehdotukseen siitä, että verot tulisi maksaa sen hetken verorakenteen mukaan, jolloin ne toimitetaan kaupan verollisen varastoon, osalta voidaan todeta, että valmisteverotusjärjestelmän perusperiaatteen mukaan verokynnys ylittyy silloin, kun tuotteet poistetaan verottomasta varastosta, eli kun ne niin sanotusti luovutetaan kulutukseen ja siirretään esimerkiksi verolliseen varastoon. On mahdollista, että tuotteet siirtyvät usean verottoman varaston välillä ennen kuin verokynnys ylittyy, mutta on yhtä lailla mahdollista, että niitä siirretään useampien verollisten varastojen välillä ennen kuin ne myydään kaupassa kuluttajille. Verotusjärjestelmässä vero määräytyy sen hetken säännösten mukaisesti, kun tuotteet lähtevät verottomasta varastosta eli kun verokynnys ylittyy. Se, että verot maksettaisiin tupakkatuotteista kaikissa tapauksissa sen hetken verorakenteen mukaan, jolloin tupakkatuotteet toimitetaan kaupan verollisen varastoon, ei olisi valmisteverotusjärjestelmän mukaista. Kritiikkiin siitä, että puolivuosittain tehdyt korotukset aiheuttavat päivittäistavarakaupan hinnoitteluprosesseissa hallinnollista taakkaa, on todettava, että maltilliset korotukset puolivuosittain helpottavat veronkorotuksen vaikutusten seurantaa ja antavat tarvittaessa paremman mahdollisuuden reagoida muutoksiin sen sijaan, että tehtäisiin huomattavan suuri kertaluonteinen korotus.